

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	25 พ.ค. 2558	45	16305	5

มรดกเล่าขาน

ดอยนางแก้ว

ดอยนางแก้ว เป็นชื่อภูเขาบนดอยผิบน้ำที่อยู่ระหว่างดอยขุนลาวกับดอยแม่โถ เขตติดต่อกับเส้นแบ่งการปกครองของจังหวัดเชียงรายกับจังหวัดเชียงใหม่ เป็นบริเวณที่เป็นเส้นทางคมนาคมตัดผ่านเพื่อใช้สัญจรไปมาระหว่างเชียงรายกับเชียงใหม่

ณ จุดหนึ่งของเส้นทางสัญจรมีศาลที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่สถิตของวิญญาณของอดีตหญิงสาวนางหนึ่งนามว่า “นางแก้ว” ซึ่งเรื่องราวของหญิงสาวผู้นี้มีตำนานเล่าขานแบบมุขปาฐะ เล่ากันมาแบบปากต่อปาก และเล่ากันหลายเรื่องหลายตำนาน อย่างน้อยประมาณ 5 ตำนาน ดังนี้

ตำนานแรก เป็นเรื่องราวของหญิงสาวชาวบ้านแถบนั้น นางมีโอกาสดพบพระภิกษุหนุ่มผู้หนึ่งที่เดินธุดงค์มาจากเชียงใหม่เพื่อไปจาริกแสวงบุญที่เชียงราย แรกพบพระภิกษุ นาง

ก็มีจิตปฏิพัทธ์หลงรัก นางแอบติดตามพระภิกษุนั้น ส่วนพระภิกษุเมื่อทราบดังนั้น เกรงจะเป็นข้าศึกต่อพรหมจรรย์อันจะกลายเป็นอุปสรรคในการบำเพ็ญธรรม จึงพยายามปลีกตัวหนี ส่วนนางก็มีได้ย่อท้อหรือละความพยายาม ได้ติดตาม

Mini Diary
<http://startoveragain123.blogspot.com>

สุดเมื่อถูกปฏิเสธอย่างไรเสียใจ จึงตรอมใจตายบนดอยแห่งนี้ อยู่โดยตลอด ท้ายตำนานที่สอง เล่าถึงหญิงสาวที่คอยติดตามบุรุษในตำนานทั่วไปที่ชื่อ “อ้ายงุ่มฟ้า” หรือ “อ้ายฟ้างุ่ม” ด้วยความเสน่หารักใคร่ แต่นางหาไม่พบจึงอกแตกตายทำลายชั้นนี้ ณ บริเวณนี้

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	25 พ.ค. 2558	45	16306	5

ตำนานต่อมา กล่าวหาหญิงสาวนางหนึ่งเป็นลูกหลานของชาวขุนลาว เป็นคู่หมั้นของชายหนุ่มชาวขุนคองมาระยะหนึ่ง เมื่อถึงคราวแต่งงาน ชายหนุ่มยกขบวนขันหมากมาโดยขบวนเกวียน ขณะเดินทางมาถึงบริเวณดังกล่าว ขบวนเกวียนเสียหลักพลัดตกลงเหวลึก เป็นเหตุให้เจ้าบ่าวเสียชีวิต นางเสียใจอย่างหนักจนตรอมใจตาย ณ บริเวณนี้เช่นกัน

ตำนานอีกตำนานหนึ่ง เล่ากันว่า มีกระหาชชายหนึ่งเป็นพ่อค้าชาวเชียงใหม่เดินทางไปค้าขายที่เมืองเชียงตุง ขณะที่ทำการค้าขายอยู่ได้พบกับหญิงสาวชาวเชียงตุงจนได้เสียกัน เมื่อถึงคราวที่ฝ่ายชายจะต้องกลับเมืองเชียงใหม่ ฝ่ายชายได้สัญญากับหญิงคนรักว่าจะกลับไปแต่งงาน และรับนางมาอยู่เชียงใหม่ในปีต่อมา หลังจากนั้นไม่นานนางก็ตั้งครรภ์ ฝ่ายบิดามารดาของนางทราบเรื่องเกรงว่าธิดาของตนจะเข้าทางสำนวน "ท้องไม่มีพ่อ" จึงขะยั้นขะยอให้แต่งงานกับลูกชายผู้มีอำนาจในเชียงตุง ซึ่งนางก็จำยอมด้วยเหตุผล ครั้นปีถัดมา ชายหนุ่มชาวเชียงใหม่กลับไปเชียงตุงเพื่อไปรับนางดังคำสัญญา และทราบเรื่องจึงเดินทางกลับด้วยความเศร้าโศกเสียใจ ส่วนนางได้ทราบความดังนั้นก็หอบลูกน้อยเดินทางติดตามหา ฝ่ายสามีชาวเชียงตุงก็ได้ติดตามนางมาติด ๆ ด้วยความหึงหวง กระทั่งมาถึงขุนดอยแห่งนี้ ทั้งกันพอดีกับการติดตามสามีได้ขอร้องให้นางกลับไปกับตน แต่นางปฏิเสธ โศกนาฏกรรมจึงบังเกิดเมื่อสามีบันดลโหเสฆ่านางตายในที่สด

ตำนานสุดท้าย เป็นเรื่องเล่าค่อนข้างอิงประวัติศาสตร์ เล่าว่า สมัยหนึ่ง เมืองโบกชะระพัส(พะเยา) ซึ่งเป็นเมืองที่มีหนองน้ำใหญ่ (กว๊านพะเยา) มีความสัมพันธ์ฉันญาติกับเมืองสุโขทัยและเมืองเชียงใหม่ โดยเฉพาะเจ้าเมืองทั้งสามต่างเป็นสหายกัน ไปมาหาสู่กันเสมอ ครั้งหนึ่งเจ้าเมืองสุโขทัยมาเยี่ยมเมืองโบกชะระพัส ได้พบชายผู้เลอโฉมของเจ้าเมืองเกิดมีใจปฏิพัทธ์ และแอบมีความสัมพันธ์ทางชู้สาวด้วย เรื่องอื้อฉาวนี้ ชาวบ้านชาวเมือง

ต่างโจษจันเล่าลือไปอย่างกว้างขวาง เจ้าเมืองโบกชะระพัสทราบข่าวแล้วก็ไม่รู้จะปฏิบัติเช่นไร เพราะเกรงจะหมางใจกันระหว่างมิตร จึงประจบด้วยการมีชายาคนใหม่ แล้วหนีไปพักกับเจ้าเมืองเชียงใหม่ผู้เป็นสหาย

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	25 พ.ค. 2558	45	16305	5

ฝ่ายชายคนเดิมก็รู้สึกเสียใจกับเรื่องที่ตนพลั้งเพลอ ความรู้สึกผิดทำให้นางออกติดตามหาเจ้าเมืองผู้เป็นสามี กระทั่งไปทันเจ้าเมืองบริเวณดอยที่เดียวกับตำนานก่อนหน้านี้นางพยายามจะแสดงความรับผิดชอบ และขอให้สามีให้อภัย แต่เจ้าเมืองก็มึนตึ๊งเฉย แม้นางจะพยายามอะไรก็ตาม ในที่สุด นางเสียใจหนักมากจนตรอมใจตาย ณ ที่นั้น ส่วนเจ้าเมืองโศกพระระพัส เห็นดังนั้น จึงให้สร้างรูปอวัยวะเพศชายขนาดใหญ่ไว้บริเวณที่นางสิ้นใจเป็นการแก้แค้น และประจานความชั่วที่คบชู้ชายนอกใจสามี ตำนานจึงเป็นเหตุให้เกิดความนิยมเอารูปอวัยวะเพศชายไปบูชาสถานที่นั้นด้วย

ตำนานตัวอย่างทั้ง 5 ตำนาน กล่าวตรงกันว่าสตรีที่เอ่ยถึงมีนามว่า “นางแก้ว” นามที่มีความหมายว่าเป็นสตรีที่มีจิตใจแกร่งดัง “แก้ว” อันหมายถึงรัตนชาติที่ทรงค่า หากดำรงอยู่ก็เปล่งประกายงดงาม แต่ถ้าร่วงฉานถูกทำลายก็มีอาจตั้งอยู่ได้ยอมพลันเสียหายไปตามกรรม

อนึ่ง หากพิจารณาจากลักษณะทางภูมิศาสตร์อาจเห็นว่า ดอยแดนแห่งนี้มีลักษณะคล้ายดังหญิงชั้นเข้าหัวสองแฉะอ้า ส่วนกลางคล้ายดังอวัยวะเพศของสตรีจึงตั้งชื่อว่า “ดอยนางแก้ว_หลวง” แล้วสร้างตำนานขึ้นรองรับภายหลังก็เป็นได้.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพประกอบจากเว็บ<http://startover123.blogspot.com/2009/08/blog-post.html>,<http://tarachai.tripod.com/03seethaitumnan/north/chiangrai002.htm>)